

שבקדרה. ואפילו חתיכה הסמוכה לה והנוגעת בה, אין האיסור עובר מחתיכה לחתיכה ללא רוטב. (כן היא שיטת התוס' בד"ה טיפת); ספר התרומה – נא, ומובא בהגהות אשר"י; רשב"א, סמ"ק ועוד). וכל שכן שתי קדרות רותחות שהן אצל האש, אחת של חלב ואחת של בשר, אין נבלע מזו לזו אעפ"י שנוגעות. (כן פסק מהר"ם. מובא שם).

ואף על פי שחתיכת הבשר עצמה נעשית כנבלה, והרי היא נותנת טעם בכל הקדרה – כיון שאין האיסור עצמו (כלומר, טעם החלב המעורב בבשר) יכול להתפשט לשאר הקדרה, אינה נאסרת. (מפרשים).

ואולם יש מפרשים (ר"ן בסוף הפרק. וכן דעת הרמב"ן. כן נראית דעת הראב"ד – מאכ"א ט"ז), שלא אמרו 'מבלע בלע מפלט לא פלט' אלא לדעת הסובר 'אפשר לסוחטו – מותר', אבל לפי מה שאנו נוקטים להלכה אפשר לסוחטו – אסור, כלומר, גם אם היה ניתן לסחוט לגמרי את האיסור שנבלע, החתיכה נשארת באיסורה, הרי שגוף החתיכה נעשתה כדבר האסור מצד עצמו, וודאי אפשר שתתן טעם בשאר הקדרה. ואעפ"י שיבש ביבש אינו מבליע אלא בדבר שמן המפעפע, (כמו שאמרו לעיל צ"ז), כאן שונה, שהרי הקדרה מלאה בהבל ולחות. ועל כן יש לאסור את כל הקדרה גם אם לא נייער וכסה, אלא אם יש ששים כנגד החתיכה שבלעה, (כי להלכה קיימא לן מין במינו בטל בששים, דלא כרבי יהודה ורב).

(ובמ"מ שם) צידד בדעת הרמב"ם כדעה ראשונה, שאם לא נייער וכסה, הכל מותר, אעפ"י שנוקטים חנ"נ. וכן דעת סמ"ק המובאת בש"ך קג סק"ח. ולזה הסכים הגר"א קה סק"מ. וכן נראית דעת הרמ"א – ע' חזו"א טז, ד.

וע"ע בחדושי הגר"ח הלוי שם, שבאר מחלוקת הרמב"ם והראב"ד ביסוד דין 'אפשר לסוחטו אסור' – אם משום שאיסור בשר-וחלב חל גם כאשר ייפרדו זה מזה, שהוא חל על עצם הבשר והחלב אעפ"י שכבר אינם בתערובת. או שמא אין איסור בב"ח בעצם אלא כשהם בתערובת, ולכך אם לא נייער, שאר החתיכות מותרות, משום שאין טעם החלב יוצא לשאר החתיכות, ואעפ"י שטעם הבשר יוצא לקדרה, מ"מ אין החלב יוצא ואין שם תערובת, אלא שיש דין נוסף, שאותה חתיכה שכבר נאסרה, אינה חוזרת להתרה, והו ענין 'אפשר לסוחטו אסור', אך עצם איסור בשר-וחלב אינו שייך כשהופרדו זה מזה.

ולפי סברה זו באר את דעת הראב"ד, שהחתיכה שבלעה אינה אוסרת את כל הקדרה אלא לפי דעת האומר מין במינו לא בטל, אבל להלכה שמב"מ בטל, אין החתיכה אוסרת את שאר הקדרה מדין 'טעם כעיקר', כיון שבאמת הרי פקע עצם האיסור מן החתיכה, ורק משום שנאסרה אינה חוזרת להתר, ואין דנים בכגון זה דין 'טעם כעיקר', ע"ש בבאור.

ויש מפרשים סברת 'אפשר לסוחטו אסור', שאמנם אילו היה אפשר להפריד לגמרי את החלב מן החתיכה שנבלע בה, היתה חוזרת החתיכה להתרה, אך כיון שנשאר בה משהו, הגם שאין שם נתינת טעם – אסורה. ע' בתוס' להלן קיב. ד"ה תרי, ועוד; חזו"א כ, ח; בית ישי קלג, הערה ג).

דף קט

'הכחל...'. תימצות שיטות הראשונים – ע' בשאלות ותשובות לסיכום.

'הלב...'. במחלוקת הראשונים אם דם שבשלו אסור מן התורה או מדרבנן – ע' במובא במנחות כא.

ענינים; פרפראות

'אמרה ליה ילתא לרב נחמן: מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה...' – דלא שלל מאתנו

הקב"ה הנאות עולם הזה, ואין השטן נותן לנו הנאות עוה"ז, והגיד שנגע בו שרו של עשו – אין בו בנותן טעם'. (מהגר"א נבנצל שליט"א)

'...ומצינו גזר זה של 'שוחד' לשטן הרבה פעמים בדבריהם ז"ל, וביחוד בווהר. ואמרו חז"ל עוד 'כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה'... – ולכאורה צריך להבין מהו הצורך בזה? – אבל הענין, כי אם קשה לו לעמוד נגד הסקרנות, לדעת איך יטעמו כל מאכל ומאכל וכל תאוה ותאוה, ואם ידחקוהו לבל תהיה לו עצה של היתר לטעון מעין אותו טעם, הנה תגדל עקשנותו ותתגבר התאוה, משום זה פירשו לנו רז"ל, שכל מה שאסרה תורה יש גם בהיתר, ואז תשקע העקשנות. אמנם צריך לזכור תמיד, כי אותם הויתורים הקלים במה שמותר, צריך שיהיו רק לשם שמים גמור, ואז יצליח. אבל כשרצונו להקל בדברים, מטעמים של תאוות ועצלות, אז אדרבא יתגבר כח הסטרא-אחרא גם בויתורים ההם, ואם גם דבר היתר הוא, הלא פירש הרמב"ן, שיוכל האדם להיות 'נבל ברשות התורה', אלא צריך ללחום נגד הקולות ככל האפשר, ואז נזכה לסייעתא דשמיא באמת'. (מתוך מכתב מאליהו – ח"א עמ' 263)

– '... אמנם גם בזה הענין נוכל להבין דרך האמת לקיים מצות השי"ת בלי שום טעם בדבר, רק לקיים מצות הבורא ב"ה כגזירת מלך על עבדיו, ופן יעלה על לב אדם לאמר על מצות לא-תעשה שבתורה כמו לבישת שעטנז ואכילת חזיר ובשר-בחלב שהמה אסורים לנו על פי חכמות הרפואות – אבל באמת המה נקראים 'חוקת התורה', ולכן אמרו חז"ל כל מה דאסיר לן רחמנא שרי לן כוותיה – לדעת כי אין שום סכנה באכילתם או בעשייתם אחרי אשר טעמו טעם איסור ולא הגיעו מזה שום נזק... והנה לזה כיוון רב נחמן להראות כחל אשר נמצא בו טעם בשר-בחלב רק אנהנו מחויבים לקבל עלינו באהבה לקיים מצותיו וחוקותיו כגזירת מלך על עבדיו'. (אוהב ישראל – לקוטים חדשים, עמ' שנד, מהדור 'שפתי צדיקים' תשנ"ג. וכבר פרש כענין זה במהרש"א).

'אסר לן דמא – שרא לן כבדא' – הכבד הוא שורש הדם ואעפי"כ הוא מותר, לרמז, שכל דבר במקורו ובשורשו – באמת הוא טוב ואין בו שום רע, שהרי השי"ת לא ברא שום דבר רע, אלא מצד האדם כשמשתמש באותה מדה שלא במקום הראוי, אז נעשה רע. (עפ"י מי השילוח ח"ב יהושע ד).

'מוחא דשיבוטא' – על זיהויו של השיבוטא – ע' אריכות דברים בספר מגדים חדשים שבת קיט. (וע"ע: חדושי הגרונ"ר בענגיס ח"א טו, ג).

דף קי

'רבי בר תמרי דהוא רמי בר דיקולא מפומבדיתא, איקלע לסורא במעלי יומא דכפורי... – הבה נצייר לעצמנו מה שארע לרמי בר דיקולא, כפי שבא תאורו בגמרא; עני מדוכא שאין לו להחיות את נפשו אף בערב יום הכיפורים, חולה מעיים, הבגדים שעליו גם המה שאולים. וכיון שמצוה לאכול בערב יום הכיפורים, הוכרח ליטול את הכחלים שהשליכו אנשי העיר החוצה, לצאת חוץ לתחום ולצלותם על חרצנים שמצא, והיא סעודתו; –